

Soros évkönyv 1993

Soros Alapítvány Budapest 1993

Soros György
elnök

Vásárhelyi Miklós
alelnök

Dr. Dornbach Alajos
alelnök

A kuratórium tagjai

Benda Kálmán
Gombár Csaba

Enyedi György
Vámos Tibor

Titkárság

Kardos László
ügyvezető igazgató

Quittner János
adminisztratív igazgató

Dr. Berzi László
jogtanácsos

Dr. Radványi Katalin
jogtanácsos

Programvezetők és -koordinátorok

Böszörményi-Nagy Katalin, Debreczeni Júlia, Dusnoki Tibor, Erdős Krisztina, Forgács Pál,
Földvári Éva, Geszti Judit, Magyarai Sándor, Radvánszky Katalin, Rohonczi Edit,
Sándor Brigitta, Sellyei Katalin, Török Marianna, Vásárhelyi Judit

Pénzügyi adminisztráció

Tildi Zsuzsanna

Programasszisztencia,-adminisztráció

Kárpáti Kútvolgyi Éva, Ladics Viktória, Májerné Szilávik Erzsébet, Némethné Susanits Mariann, Öllös Gézáné, Peőcz Gabriella

**The Soros Foundation-Hungary
New York
1993**

Igazgató Tanács

George Soros
elnök

Philip Kaiser

William D. Zabel

Wassily Leontieff

Titkárság

Elizabeth Lóránt
igazgató

Programvezetők- és koordinátorok

Péter Hegelbach, Sarán Klaus, Laura Mantlik, Noah Simmons, Éva Zorandy

Pénzügyi adminisztráció
Gerda Artes

Programasszisztencia
Mária Ribar

A soros alapítvány által támogatott független programirodák

Független Ökológiai Központ
Vásárhelyi Judit
igazgató

Programfelelősök
Gadó György Pál, Nizák Péter, Nyvelt Erik

Programasszisztencia
Nagy Sándorné

1035 Budapest Miklós tér 1.
Telefon.: 168-6229, 250-0420/m Fax: 250-1546

Soros Alapítvány Kortárs Művészeti Központ

Mészöly Suzanne
igazgató

Szekeres Andrea
igazgatóhelyettes

Programfelelősök
Bencsik Barnabás, Csóka Edina

Műcsarnok, Palme Ház
Budapest, XIV. Olof Palme sétány 1.
Levélcím: 1406 Budapest, Pf. 35
Telefon/fax: 142-5379

Bizottságok, szakkuratóriumok

A Kuratórium munkáját az 1993-as évben is több szakértői bizottság segítette.
Ezek közül némelyik évek óta működik, mások tagjait egyes pályázati programokra kéri fel a Kuratórium.
1993-ban az alábbi szakértői bizottságok működtek:

Az East-East program szakkuratóriuma
Bretter Zoltán, Kiss Gy. Csaba (elnök), Kósa László

Az egészségmegőrző program állandó szakértői bizottsága
Antal Z. László, Buda Béla (elnök), Makara Péter

A felsőoktatási reformprogram (HESP) szakkuratóriuma
Enyedi György, Halmi Gábor, Laki Mihály, Litván György (elnök), Nádasdy Ádám, Szilágyi János György

A help To help program szakkuratóriuma
Ferge Zsuzsa (elnök), Göncz Kinga, Kemény István

Konferencia és rövid külföldi tanulmányút pályázatokat elbíráló állandó szakértői bizottság

Borhidi Attila, Lévy Béla, Mihály György, Somogyi Béla, Vámos Tibor
(*természettudományok*)
Hajdú Ferenc, Szűcs János, Verebély Tibor
(*orvostudomány*)
György Péter, Litván György, Szálai Erzsébet
(*társadalomtudományok*)

A Könyvkiadási Program Szakkuratóriuma
Balassa Péter, Lackó Miklós, Poszler György (elnök)

Külföldi Ösztöndíj Pályázatokat Elbíráló Bizottság és állandó szakértőik
Buda Béla, Chikán Attila, Dávidházi Péter, Flerkó Béla, Hermán Ákos, Kelemen Károly, Komoróczy Géza,
Litván György, Ludassy Mária, Marosi Ernő, Patkós András, Valki László, Vida Gábor (elnök)

Szépirodalmi Bizottság (Soros Díjak)
Csordás Gábor, Domokos Mátyás, Lator László, Mamo János, Mészöly Miklós

A Tényfeltáró Újságírás Program Szakkuratóriuma
Bencsik Gábor (elnök), Horvát János, Lázár Ervin, R. Székely Julianna, Ruffy Péter, Szűcs Gábor

Történész Bizottság (Soros Díjak)
Benda Kálmán, Lackó Miklós, Pajkossy Gábor

Az ÚT '93 program bíráló bizottsága
Pécsi Ágnes, Sári Lajos, Szőnyi György Endre

TARTALOM

- I. OKTATÁS, KUTATÁS**
 1. Külföldi ösztöndíjak
 2. Külföldi ösztöndíj kiegészítő támogatás
 3. Egyetemi csere program
 4. Tudományos publikációk külföldi megjelentetése
 5. HESP Higher Education Support Program
 6. Angol nyelvoktatás
 7. Nemzetközi továbbtanulási információs központok diákok számára
 8. Középiskolás külföldi ösztöndíjas programok
 9. Középiskolai számítógép program
 10. Oktatási pályázatok
 11. Kutatási pályázatok
- II. CIVIL TÁRSADALOM**
 1. Tényfeltáró újságírás
 2. Lap- és folyóirat-támogatás
 3. Médiaprogram
 4. Emberi jogi és etnikai kisebbségi tárgyú pályázatok
 5. Cigányprogram
 6. Help to help program
 7. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Soros Alapítvány együttműködése
 8. Liberális szerveződések
 9. Századvég Politikai Főiskola
 10. Az 1956-os Magyar Forradalom Történetének Dokumentációs és Kutató Intézete
 11. Közösségi Iskola
 12. Disputa - Vitakultúra program
 13. Európai integráció - a CEPS szemináriumai
 14. Egyéb
- III. KÖRNYEZETVÉDELEM**
 1. A Független Ökológiai Központ (FÖK) 1993. évi tevékenysége
- IV. EGÉSZSÉGÜGY**
 1. Egészségnevelés
 2. Egészségmegőrzőprogram
 3. Iskolai tejakció
 4. Orvosi kutató- és tanulmányutak
 5. Gyógyászati adományok
- V. KULTÚRA**
 1. A Soros Alapítvány díjai
 2. Könyvkiadási program
 3. Könyvtártámogatási program
 4. Library of Congress program
 5. Előadóművészetek
 6. Színházi szakemberek továbbképzése
 7. Soros Alapítvány Kortárs Művészeti Központ
 8. Egyéb
 9. Fénymásológép program
- VI. KÜLFÖLDI UTAZÁS**
 1. Rövid külföldi tanulmányutak
 2. Részvétel külföldi konferenciákon
 3. ÚT'93 program
 4. Special Studies program
- VII. EAST-EAST PROGRAM**

MELLÉKLETEK

- I. Külföldi ösztöndíj-kiegészítő támogatások
 - II. Tudományos publikációk külföldi megjelentetése
 - III. A középiskolai számítógép pályázat nyertesei
 - IV. Könyvtártámogatási program
 - V. A fénymásoló program nyertesei
 - VI. Rövid külföldi tanulmányutakhoz adott támogatások
 - VII. Külföldi konferencia részvételhez adott támogatások
 - VIII. Az ÚT'93 pályázat nyertesei
- FÜGGELÉK - PÉNZÜGYI ADATOK**
A Soros Alapítvány által adott támogatások 1993-ban
A Titkárság működési költségei 1993-ban

KÜLFÖLDI ÖSZTÖNDÍJAK

Az Alapítvány az 1993/94-es tanévre összesen 6 külföldi ösztöndíjprogramra hirdetett pályázatot, melyekre egyetemi diplomával és megfelelő nyelvtudással rendelkező magyar állampolgárok pályázhattak.

ÁLTALÁNOS PROGRAM**97.000 \$**

Az általános program célja, hogy főképpen fiatal, diplomás szakemberek számára a humán-és társadalomtudományok, valamint a természettudományok területéről kutatómunka vagy továbbképzés folytatására nyújtson lehetőséget az USA, illetve bármely más, nyugati ország felsőoktatási intézményeiben vagy kutatóintézeiben. Az ösztöndíj időtartama a megvalósítandó kutatási-továbbképzési programtól függően 3 és 9 hónap között lehet. E program keretében pályáztak azok a szakemberek is, akiknek a fogadó intézmények rész támogatást nyújtottak és az Alapítványtól csak ennek kiegészítését kérték. 25 pályázó közül a magyar szakértői bizottság 18 pályázatot választott ki, az Alapítvány new york-i bizottsága végül 10 pályázónak ítélte oda az ösztöndíjat.

Ösztöndíjasok

A. Gergely András	Franciaország	Université de Bordeaux	3 hónap	etnopszichológia
Baranyay Ferenc	USA	Washington University	9 hónap	orvostudomány
Bezeczy Gábor	USA	Indiana University	9 hónap	irodalom
Détári László	Kanada	Dalhousie University	9 hónap	biológia
Hacsek Gábor	Finnország	Children's Hospital, University of Helsinki	9 hónap	orvostudomány
Kálmán György	Izrael	Tel-Aviv University	4 hónap	irodalom
Piller Zoltán	USA	National Laboratories	6 hónap	geológia
Simon Károly	USA	University of Maryland	9 hónap	matematika
Vámos Péter	Anglia	University of London	9 hónap	történelem
Weis Júlia	Izrael	Tel-Aviv University	5 hónap	orvostudomány

OXFORDI EGYETEM, ANGLIA**76.500 \$**

A Soros Alapítvány e program keretében lehetőséget nyújt fiatal szakemberek számára, hogy bármely, Oxfordban kutatható tudományágban 9 hónapos időtartamra posztgraduális vagy posztdoktorális tanulmányokat folytassanak az Oxfordi Egyetemen. A beérkezett pályázatokat az Alapítvány budapesti bizottsága értékeli, a végső kiválasztást pedig Oxfordi Egyetem bizottsága végzi.

25 pályázatból a magyar szakértői bizottság kiválasztott 18 pályázatot.

Ez évben az oxfordi bizottság 9 posztgraduális pályázónak ítélte oda ösztöndíjat.

Ösztöndíjasok**Ösztöndíjasok**

Barcsák János	Keble College	irodalom
Bursics Attila	Linacre College	orvostudomány
Fiser András	New College	kémia
Frank Anna Orsolya	Linacre College	irodalom
Gunther Tibor	Green College	orvostudomány
Gyórfi Tamás	University of Oxford	jog
Heinz Ottó	St. Anthony's College	jog
Kemény Szabolcs	Oriel College	közgazdaságtan
Törzsök Judit	Balliol College	esztétika

RUTGERS EGYETEM, NEW JERSEY, USA**24.000 \$**

9 hónapos ösztöndíj az alábbi szakterületeken: antropológia, filozófia, fizika, angol-amerikai irodalom, mikrobiológia, operációs kutatások, politológia, pszichológia, történettudomány, urbanisztika. A korhatár: 35 év.

10 pályázat közül a magyar bizottság kiválasztott 7 pályázatot.

A Rutgers Egyetem bizottsága 2 pályázatot fogadott el.

Ösztöndíjasok**Ösztöndíjasok**

Győrei Péter	irodalom
Végh Gyöngyi	irodalom

LEUVENI EGYETEM, BELGIUM**38.500 \$**

A Soros Alapítvány és a Leuveni Katolikus Egyetem közös programja 1988. óta folyik. Egyetemmel kötött megállapodás alapján az Alapítvány 3 hónapos kutatói ösztöndíj odaítélésére írt ki pályázatot a bölcsész- és társadalomtudományok, továbbá 9 hónap posztgraduális, illetve posztdoktorális ösztöndíjakat bármely tudományág területén dolgozó 35 évnél nem idősebb kutatók részére.

A benyújtott 13 pályázat közül a magyar szakértői bizottság 10 pályázatot fogadott el. A végső döntést a Leuveni Egyetem bizottsága hozta, az utolsó fordulóhoz érkező pályázókkal történő személyes beszélgetés és az elért eredmények értékelése alapján.

Ösztöndíjasok

Ö

Csepeli Réka	3 hónap	filozófia
Faluvégi Katalin	3 hónap	nyelvészet
Matura Mihály	9 hónap	orvostudomány
Messing Vera	9 hónap	közgazdaságtan
Náthon Nicolette	9 hónap	közgazdaságtan
Sohár Anikó	9 hónap	irodalom
Tóth Beáta	9 hónap	irodalom

LONDONI EGYETEM, ANGLIA

10.800 \$

Másodszor hirdettünk ösztöndíj-pályázatot a Londoni Egyetemre 3, illetve 6 hónapos időtartamra, legfeljebb 35 éves, jeles egyetemi diplomával rendelkező fiatal szakemberek részére az alábbi szakterületeken: filozófia, jog, közgazdaságtan, nemzetközi kapcsolatok, politikai gazdaságtan, politológia. 3 pályázat érkezett, a magyar bizottság mind a 3 pályázatot továbbküldte.

Ösztöndíjasok

Ö

Ezer Andrea	nyelvfilozófia
Tüzes Károly	történelem
Varga Mariann	jogtudomány

BOLOGNAI EGYETEM, OLASZORSZÁG

7.400 \$

Harmadik éve hirdettük meg 5-8 fő számára a 4 hónapos ösztöndíjprogramot a következő szakterületeken: bölcsészettudományok, közgazdaságtan, műszaki kémia és anyagtudományok, geológia, transzplantációs sebészet. A felső korhatár 35 év volt. A benyújtott 3 pályázatból a magyar bizottság kettőt továbbított.

Ösztöndíjasok

Ö

Harmatha Ivetta	közgazdaság
Ordasi Zsuzsa	művészettörténet

OXFORD HOSPITALITY SCHEME

2.000 \$

E program keretében közép- és kelet-európai egyetemi oktatóknak és kutatóknak nyílt lehetőségük 1-1 hónapos ösztöndíjas kutatómunkára az Oxfordi Egyetemen. Az Egyetem bizottsága által kiválasztott kutatók az ösztöndíjat Oxfordtól, a kiutazáshoz szükség) és repülőjegyet a Soros Alapítványtól kapták.

Ösztöndíjasok

Ö

Görgényi Ilona	Wolfson College
Pytel József	Keble College
Sashalmi Endre	St. John's College
Szendrődi László	Exeter College
Varsányi Irén	Cambridge University

NATIONAL MUSEUM OF AMERICAN HISTORY, USA 14.000 \$

1993-ban először hirdettünk ösztöndíjpályázatot erre a programra az egyetemek bölcsészkarain, melynek keretében 3 amerikanisztika szakos fiatal szakembernek 4 hónapos kutatómunkára nyílt lehetősége a mithsonian Institution-nál Washingtonban. A Soros Alapítvány az utazási és kinntartózkodási költségek fedezetét vállalta. A beérkezett pályázatokat a Smithsonian Institution-hoz továbbítottuk, akik a végső döntést hozták.

Ösztöndíjasok

Ö

Csinády Judit (KLTE, Debrecen)
Csupor Erik (ELTE, Budapest)
Dudás Emese (ELTE, Budapest)

KÜLFÖLDI ÖSZTÖNDÍJ KIEGÉSZÍTŐ TÁMOGATÁS

1.048.000 Ft és 468.360 \$

Erre a lehetőségre olyan magyar állampolgárok pályázhatnak, akik teljes (tandíjmentességi szállás- és étkezési költségek fedezetét magában foglaló) ösztöndíjat nyertek el külföldi főiskolákra vagy egyetemekre. Az Alapítvány egyszeri támogatásként nyújt repülőjegyet, biztosítást és/vagy zsebpénzt, melynek összege az ösztöndíj mértékétől függ. 1993-ban 126 pályázó részesült támogatásban külföldi tanulmányai megkezdéséhez. A nyertes pályázók névsora az I. sz. Mellékletben olvasható.

EGYETEMI CSERE PROGRAM

55.650 \$

Az Alapítvány támogatta különböző magyar felsőoktatási intézmények, elsősorban egyetemek és azok tanszékeinek saját szervezésű külföldi cserekapcsolatait. Ennek keretében a magyar intézmény és a Soros Alapítvány közös bizottsága által kiválasztott hallgatók legalább I szemeszter időtartamra egy nyugati felsőoktatási intézmény megfelelő tanszékén tanulmányokat folytattak. A vendéghallgatók tandíjának, szállásának és étkezésének költségeit a két fél kölcsönösen vállalta. A magyar résztvevőknek az útiköltséget és zsebpénzt kellett előteremteniük. Ehhez nyújtott segítséget az Alapítvány az 1993/94-es tanévben is.

A csereprogramban az 1993/94-es tanévben a következő magyarországi felsőoktatási intézmények, illetve külföldi partnereik vettek részt:

Bibó, Eötvös, Rajk, Széchenyi Szakkollégiumok – Oxfordi Egyetem, Anglia

12 fő részére menettérti repülőjegy és fejenként 150 GBP zsebpénz

Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest – Birmingham Polytechnic, Anglia

5 fő részére repülőjegy, biztosítás és 1000 GBP támogatás

Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest – Graceland College, USA

10 fő részére menettérti repülőjegy, valamint az ideérkező cserediákok 2 kísérotanárának szállásköltségéhez 50.000 Ft hozzájárulás

Gödöllői Agrártudományi Egyetem – Purdue University, USA

5 fő részére menettérti repülőjegy

Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs – ISEP International Student Exchange Program

2 fő részére menettérti repülőjegy és biztosítás

József Attila Tudományegyetem, Szeged – Oregon State University, USA

2 fő részére menettérti repülőjegy és fejenként 1000 USD zsebpénz

Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola, Budapest – Johnson and Wales University, USA

5 fő részére összesen 500 USD támogatás

Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen – Birmingham Polytechnic, Anglia

5 fő részére fejenként 1000 GBP támogatás

TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓK KÜLFÖLDI MEGJELENTETÉSE

13.660 \$

A támogatást azok a szakemberek pályázhatják meg, akiknek publikációját valamely rangos külföldi szaklap közlésre elfogadta. Az elbírálás alapja az un. impact factor, a szaklap szakmai körökben való elismertségét és olvasottságát jelző viszonyszám. A támogatott pályázók névsorát a II. sz. Melléklet tartalmazza.

HESP HIGHER EDUCATION SUPPORT PROGRAM

A Soros Alapítványok hálózatának e regionális programja a régióban zajló felsőoktatási reformtörekvéseket kívánja támogatni. A magyar HESP Kuratórium prioritásként jelölte meg az újdonságnak számító oktatási tevékenység elindítására, korszerűbb oktatási módszerek meghonosítására, kelet-nyugati tudományos kapcsolatok kiépítésére, valamint szakkollégiumi rendszer megújítására, elterjesztésére és továbbfejlesztésére vonatkozó pályázati programok támogatását. Az 1993/94-es tanévben 31 pályázatra összesen 260.604 \$ (ebből 120.000 \$-t forinttérítéssel) és 27.030.222 Ft támogatást szavazott meg a Kuratórium. A támogatott pályázók a következők voltak:

BKE Rajk László Szakkollégium, Budapest

2.484.000 Ft

Hozzájárulásként a Szakkollégium 1993/94 tanévi programjainak költségeihez (oktatási, kutatási programok, konferenciák, kül- és belföldi vendégoktatók meghívása, óradíjak hallgatói kutatóösztöndíjak és tanulmányutak, 1 db 486-os computer és software)

és 9.905 \$

